

Studiedag Bond van Imkers van de LLTB

Op 25 september 1999 vindt in Ulestraten (gemeente Meerssen) de jaarlijkse Studiedag van de Bond van imkers van de LLTB plaats. De lokatie is ditmaal Gemeenschapshuis 'D'n Huppel', Dorpsstraat 1 te Ulestraten, 043-3643516. Het gemeenschapshuis, gelegen vlak bij de kerk van Ulestraten, is zowel met openbaar vervoer als met de auto goed bereikbaar. Naast het gemeenschapshuis bevindt zich een ruime parkeerplaats. Wij nodigen u van harte uit om deze dag te bezoeken. Wellicht wilt u zelfs van de gelegenheid gebruik maken om uw honing te laten keuren. Indien u hieraan wenst deel te nemen dient u de honing tussen 09.00-09.30 uur bij de ingang van het gebouw in te leveren. Per soort dienen drie potten aangeleverd te worden, waarvan twee zonder etiket en één met etiket.

Er zullen tijdens de de Studiedag een viertal lezingen gehouden worden:

- 'Kinderen van de Zon' (imkeren bij de Maya's), lezing aan de hand van dia's door drs. Natascha Zwaal;
- 'Eenvoudige en praktische koninginnteelt, een geïntegreerde methode' door Jan Ottens;
- 'Een toekomstvisie over de imkerij en de rol van de Ambrosiushoeve' door drs. Aad de Ruijter, directeur van 'de Ambrosiushoeve';
- 'Introductie van de rotatiemethode' door de heer Paul Beulens van de Vlaamse Imkers Bond. Mogelijk wordt een videoband over deze bedrijfsmethode voorafgaand aan de lezing vertoond.

De Studiedag begint om 09.00 uur. U wordt ontvangen met koffie/thee en vlaai. De dag eindigt om 16.30 uur. In de lunchpauze kunt u diverse stands bezoeken. De deelnamekosten aan deze dag (incl. koffie/thee, vlaai en lunch) gaan voor leden van de Bond naar verwachting f20,- bedragen. Partners van leden en overige belangstellenden gaan naar verwachting f22,50 betalen. In de volgende uitgave van Bijen zullen wij de exacte toegangsgelden kenbaar maken. U kunt zich metertijd voor de Studiedag aanmelden door het bedrag over te maken op bankrekening 11.77.02.455 ten name van de Bond van Imkers te Roermond onder vermelding van uw naam, adres en uw lidmaatschapsnummer van de Bond (vermeld op de lidmaatschapskaart). Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met C.de Vrede (e-mail: studiedagzuid@focus-mail.nl) of het secretariaat voor de Studiedag: mw. L.Vinck-Bastiaens, 043-3436990.

Van studiedag 1998 naar studiedag 1999

Aat Rietveld

De studiedag 1998 van de bond van bijenhouders van de NCB ligt nog vers in het geheugen.

Toch is de commissie Studiedag alweer druk in de weer met de organisatie van de studiedag die gehouden zal worden op zaterdag 13 november 1999 en als thema zal hebben 'Gezonde bijen, ook na 2000'. Verder informatie volgt uiteraard nog.

Maar eerst nog een terugblik op 1998 met als thema 'Drachtverbetering en bestuiving'.

Een bijna onuitputtelijk onderwerp. De studiedag heeft al jaren een beproefde en succesvolle formule. Een aantal lezingen door zeer deskundige sprekers, een aantal workshops waarin imkers hun specialiteit tonen, een parallelprogramma waaraan een flink aantal personen (hoofdzakelijk vrouwen) deelnemen en de honing- en medekeuring. De laatste jaren zijn een aantal ruil- en handelsactiviteiten in het programma opgenomen. Schrijver dezes heeft alle door hem meegebrachte boeken aan collega-imkers kunnen verkopen.

De lezingen

Begonnen werd met gezamenlijke lezing voor alle aanwezigen. De heer Bakker sprak over 'natuurbewoud en -beheer' in Noord-Brabant waarin het werk van de stichting 'Het Noord-Brabants Landschap' werd belicht. In het schitterende boek 'Natuurbeheer in Noord-Brabant' kan alles nog eens rustig worden nagelezen. De ondertitel van het boek is 'Twee eeuwen plant en dier'. Voor imkers is het van steeds groter wordend belang, inzicht te hebben in natuurbeheer en het werk van de organisaties die zich daar mee bezig houden. Ook de imkerij kan in natuurbeheer een rol spelen die niet alleen maar als negatief hoeft te worden gezien. Van concurrentie met andere insecten hoeft geen sprake te zijn als men goed overlegt en kennis van zaken heeft. Deze lezing en het genoemde boek dragen daar zeker aan bij.

Hierna gingen we in groepen luisteren naar drukbezochte lezingen in de leslokalen van 'Helicon' te Boxtel. Chr. Smeekens over 'Insectenbestuiving in land en tuinbouw' aangevuld met een lezing van L. Kamerling over 'Bestuiving door bijen onder glas'. Verder de heer Hop over 'Drachtverbetering in eigen stad en dorp' en daarop sloot aan M. Asperges met 'Najaarsdracht als voorbereiding op het inwinteren van de bijenvolken'. Zoals uit de reacties bleek was het niet een lezingen-programma 'voor elk wat wils' maar alle lezingen noodzakelijk voor iedere imker.

In het parallelprogramma werd aandacht besteed aan het werken met kruiden door mw. Van Vijfeijken en werden er schitterende resultaten bereikt bij het onderdeel papierknipwerk.

In de hal van het schoolgebouw waren een 5-tal workshops ingericht door imkers die zich op een bepaald gebied specialist mogen noemen.

Wilma Bohlmeijer demonstreerde de belangstellenden hoe stuifmeel in honing te onderzoeken is. Uit het soort stuifmeel is op te maken op welke bloem de bij de nectar heeft verzameld. Een waardevolle aanvulling op de toch al boeiende hobby. Mister 'Drachtplant' himself, C. Havermans demonstreerde verschillende vormen van vermeederen, enten, oculeren en scheuren. Vooral het scheuren leverde menig imker weer een plant op voor de eigen tuin.

De heer H. Weijenborg toonde enige van zijn zelf-gemaakte werkstukken die vooral het reizen met de bijen

C. Havermans demonstreerde verschillende vormen van vermeederen.

kunnen vergemakkelijken. Een paar stukken hout, spijkers en een hamer maar vooral veel denkwerk en goede ideeën leveren handige resultaten op.

Een grote verkoopstand van de heer Hallman en dochter toonde een keur van uitstekende drachtplanten. Daarnaast natuurlijk de honing en medekeuring die achter gesloten deuren plaatsvond maar werd gedemonstreerd door de heer P. Sanders.

Ook aanwezig een lokaal vol bijenhebbedingetjes en tafels vol boeken over bijen en aanverwante onderwerpen te koop en te ruil. Daarnaast een aantal postersessies van o.a. de altijd actieve 'Vrienden van de Ambrosiushoeve' en een tentoonstelling van allerhande handvaardigheidsprodukten. Dit alles maakte het schoolgebouw van de 'Helicon' tot een plaats waar het goed toeven was. De dag werd afgesloten met de uitslag van de honingkeuring, een loterij en de uitreiking van een doos vol lekkers aan de scheidende conciërge van de school.

Het was weer een dag met een grote dosis kwaliteit. Behalve leerzaam ook een ontmoetingsdag.

Op 13 november dus weer een studiedag die de Nederlandse imker niet mag missen.

'Gezonde bijen, ook na 2000!' Dit thema houdt een oproep in aan alle imkers zich hiervoor in te spannen. Een bezoek aan de studiedag kan belangrijke informatie opleveren. De toegangsprijs zal weer redelijk zijn. Voor

leden van de NCB wordt op vertoon van de lidmaatschapskaart een korting geven op de toegangsprijs die overigens ook zonder korting weer zeer redelijk zal zijn. Een bezoekersaantal van 260 is niet gering en toont aan dat imkers leergierig blijven.

Studiedag 13 november

van de Bond van bijenhouders ZLTO. In het schoolgebouw van de Helicon, Schouwrooij 2 te Bostel.

J.H. Janssen, voorzitter studiedag

Het thema van de studiedag zal zijn: 'Gezonde bijen óók na 2000'.

De studiedagcommissie is weer zover met haar voorbereidingen gevorderd dat zij u het volledige programma kan aanbieden.

Mededelingen vanuit het bondsbestuur

De voorzitter van de bond, dhr. J. Beekman, zal enkele mededelingen doen vanuit het bondsbestuur. Ook dit jaar zullen er geen winnaars van de bijenteeltbedrijfswedstrijd worden bekend gemaakt omdat er geen keuring heeft plaatsgevonden vanwege het opnieuw recentelijk uitbreken van Amerikaans vuilbroed in ons werkgebied.

Lezingen

Lezing 1 dhr. J. Veenhof, in de Aula:

'Algemene hygiëne ter voorkoming van bijenziekten',

Een gezamenlijke lezing en bedoelt als inleiding op de andere lezingen. Wat wordt er in het algemeen onder hygiënisch behandelen van een bijenvolk verstaan? Hoe dient een imker in en met zijn bijenvolken te werken, wil hij een zo groot mogelijke hygiënische toestand in zijn bijenvolken bereiken? Betekent hygiënisch imkeren dat de imker hiermee begint bij de voorjaarsinspectie en, zo ja, welke handelingen worden dan van hem verwacht? Geldt hygiënisch imkeren ook nog na de voorjaarsinspectie en, zo ja, hoe dient de imker dan te handelen? Ontsmetten van gebruikte materialen en het bewaren van gebruikte kasten en ramen heeft dat ook met het hygiënisch imkeren te maken? Hoe kunnen materialen worden ontsmet en kasten en ramen bewaard?

Lezing 2 dhr. H. van Schuppen, lokaal 150:

'Het omgaan met Amerikaans vuilbroed'.

Wat is Amerikaans Vuilbroed en wat veroorzaakt dat in een bijenvolk? Amerikaans vuilbroed (AVB) is een zeer besmettelijke ziekte en de imker is verplicht deze ziekte te melden mocht hij deze ziekte onder zijn bijenvolken vaststellen middels de bekende lucifermethode. Kan de imker AVB voorkomen? Wat kan de imker doen als er, na het monster te hebben ingestuurd, sporen van AVB zijn ontdekt?

Lezing 3 dhr. W.J. Boot, in lokaal 108:

'Het omgaan met de varroamijt'.

De varroamijt wordt reeds verschillende jaren met chemische middelen bestreden, maar dit gebeurt niet straffeloos. Residuen zijn terug te vinden in de was, waardoor resistentie mogelijk in de hand wordt gewerkt. Hier en daar wordt het reeds in de honing teruggevonden, waardoor een zuiver natuurproduct besmet is geraakt met

gif. Op diverse manieren wordt naar vormen van bestrijding gezocht, via verwarming, het versterken van het poetsgedrag van de bij via kruising, etherische olieën zouden de varroamijt verdrijven en een van de laatste manieren is het wegnemen van mijten door het wegnemen van gesloten darrenbroed. Gebeurt dit straffeloos als deze methode geïntegreerd is in de behandelingsmethode?

Welke bestrijding is het meest aan te raden?

Lezing 4 dhr. M. Asperges, in lokaal 149:

'Het omgaan met de ziekte Acarapis en Kalkbroed'.

Wat is de ziekteverwekker van de ziekte Acarapis? Hoe gevaarlijk is deze ziekte en hoe verspreidt Acarapis zich van volk tot volk en van stand naar stand? Hoe is de biologie van deze mijt? Hoe te handelen bij verdachte volken? Welke overheidsmaatregelen worden er genomen bij het constateren van deze ziekte? Is bestrijding van deze ziekte mogelijk, chemisch, biologisch of biotechnisch? Kalkbroed, wat is de ziekteverwekker van Kalkbroed en onder welke omstandigheden treedt het op?

Is Kalkbroed te voorkomen en hoe dan? Is bestrijding van Kalkbroed mogelijk en is het ook besmettelijk?

Lezing 5 medewerker Ambrosiushoeve, lokaal 151:

'Het omgaan met Nosema en Amoebe'.

Wat zijn de ziekteverwekkers en hoe zijn deze ziektes bij een volk op het oog waar te nemen? Onder welke omstandigheden treden deze ziektes op? Welke maatregelen kunnen een aantasting beperken of geheel voorkomen?

Is bestrijding van deze ziektes mogelijk met chemische middelen, b.v. Fumidil B en hoe kan dit middel worden gebruikt?

Workshops. Mede ter ondersteuning van de lezingen zullen diverse workshops plaatsvinden.

Onder een microscoop kunnen Nosemasporen te zien zijn. Met allerlei praktische zaken zal getoond worden hoe algemene hygiëne in een bijenvolk kan worden toegepast. Demonstratie van honingmonsters op AVB-sporen.

Tevens demonstratie hoe gebruikte was wordt omgesmolten en weer verwerkt wordt tot kunstraat en een demonstratie honingkeuren.

Postersessie. Op deze studiedag zijn er weer panelen van de Ambrosiushoeve met daarop recente informatie over allerlei onderzoeken.

Ook de 'Vrienden van Ambrosiushoeve' zullen niet ontbreken om allerlei informatie te verschaffen over de prachtige drachtplantentuin van de Ambrosiushoeve.

Tentoonstelling en verkoop bijenboeken.

Veldbiologisch antiquariaat 'De Stokroos' zal een tentoonstelling inrichten met tweedehands bijenboeken en deze ook te koop aanbieden.

Verkoop bijenpostzegels en andere artikelen, ook andere artikelen die betrekking hebben op bijen worden te koop aangeboden.

Markt. In lokaal 69 zal weer een 'markt' worden gehouden. Iedereen, behalve handelaren, kan hier bijenspullen ruilen of verkopen. In verband met AVB mag geen materiaal worden aangevoerd dat in aanraking is geweest met bijen.

Meer informatie over de 'markt' in het oktobernummer van Bijen.

Tentoonstelling zelfgemaakte spullen. Opnieuw wordt de mogelijkheid geboden om eigen gemaakte spullen tentoon te stellen, zoals kleden en beeldjes. Meer

informatie hierover in het oktobernummer van Bijen.

Vertoning videofilms. Dit jaar zullen de volgende films vertoond worden: Hygiëne in de bijenteelt (AVB/varroa).

Honingkeuring. Dit jaar zal voor het eerst met de nationale richtlijnen de honing gekeurd worden, zie elders in dit nummer.

Bij de inname van de honing zal een honingkeurmeester aanwezig zijn die advies geeft tot welke categorie de te keuren honing behoort te worden aangeboden.

Een jury zal de inzendingen volgens de nieuwe richtlijnen beoordelen, deze zullen na de keuring tentoongesteld worden, voorzien van de uitslag onder nummer.

Mede en was. Voor was en mede zijn nog geen nieuwe richtlijnen opgesteld en zullen derhalve volgens de oude richtlijnen gekeurd worden.

Een inzending mede bestaat uit drie flessen mede, afkomstig van één partij. De flessen mogen niet van een etiket of opschrift zijn voorzien. De jury zal de mede beoordelen op smaak, helderheid zuiverheid en verpakking.

Er worden verschillende categorieën was onderscheiden:

- zelf gezuiverde was
- zelf gegoten kunstraat
- siervoorwerpen van bijenwas.

Zelfgezuiverde was: Per inzender mag slechts één blok was aangeboden worden. Het stuk moet minstens 500 g wegen. Het stuk mag niet van een etiket of ander kenteken voorzien zijn.

Zelfgegoten kunstraat: Per inzender één serie van drie vellen. De vellen kunstraat mogen niet voorzien zijn van een etiket of opschrift. De jury zal de zelfgezuiverde was en de zelfgegoten kunstraat beoordelen op kleur, geur, structuur en verontreinigdheden; de zelfgegoten kunstraat tevens op sterkte, gewicht en oppervlaktemaat.

Siervoorwerpen en kaarsen van bijenwas: Het aantal inzendingen per deelnemer is onbeperkt. De beste inzendingen van de diverse klassen worden met een certificaat gehonoreerd.

Ontmoetingsruimte. U bent niet genoodzaakt de hele dag het programma te volgen. In de aula bij de bar is de gehele dag de gelegenheid om met uw collega-imker van gedachten te wisselen onder het genot van een kop koffie of een ander drankje.

Loterij. Om een bijdrage te leveren aan de onkostenbestrijding van deze studiedag zal er weer een loterij gehouden worden waarmee waardevolle imkserartikelen te winnen zijn.

De loten kosten f 1,- per stuk en u mag zoveel loten kopen als u wilt. U kunt de prijzen van tevoren bewonderen.

Toegangspreis. Voor leden van de bond van bijenhouders ZLTO met lidmaatschapskaart f 15 voor niet-leden f 20. Niet-leden kunnen dit jaar voor het eerst volwaardig deelnemen aan de keuring van honing, was en mede, d.w.z. dat ook zij zullen meedingen naar de te behalen certificaten.

Plaats en tijd. De studiedag wordt gehouden in het schoolgebouw van Helicon (voormalige MAS), Schouwrooij 2 te Bostel. Het gebouw is om 09.30 uur open en om 10.00 uur zal de studiedag geopend worden. De studiedagcommissie nodigt alle imkers van Nederland uit zodat het na afloop een 'nationale' studiedag genoemd kan worden.